

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE
ZNANOSTI
Ak. god. 2014./2015.

Ivana Zorko

**Natjecanje u čitanju naglas:
projekt poticanja čitanja u Narodnoj knjižnici i čitaonici**

Vlado Gotovac Sisak

diplomski rad

Mentor: dr.sc. Jadranka Lasić Lazić

Zagreb, 2015.

Sadržaj

Uvod	3
1. Važnost poticanja čitanja djece od najranije dobi	3
2.1. Postizanje motivacije za čitanje	3
2. Uloga knjižnice u poticanju čitanja djece	3
3. Projekti poticanja čitanja u Narodnoj knjižnici i čitaonici Vlado Gotovac Sisak	3
4. Natjecanje u čitanju naglas	3
5.1. Prvo nacionalno natjecanje u čitanju naglas	3
5.2. Drugo nacionalno natjecanje u čitanju naglas	3
5. Statistike natjecanja.....	3
Zaključak	3
Literatura	3

Uvod

Jedna od uloga narodne knjižnice, između ostalog, poticanje je razvoja čitanja i pisanja. Važni korisnici narodne knjižnice su djeca jer se njihov stav prema čitanju i knjižnici oblikuje od malih nogu. IFLA-ine Smjernice za knjižnične usluge za djecu naglašavaju važnost i pravo djece da u potpunosti razviju svoje potencijale s pravom na slobodan pristup informacijama, građi i programima. Nužno je posebnu pažnju posvetiti uvođenju djece u čitanje i pisanje te organizirati posebne aktivnosti za djecu vezane uz knjigu i komunikaciju te ih poticati na čitanje, pisanje i kreativno stvaranje kroz druženje i igru.

Iz tih razloga knjižnice danas osmišljavaju odvojene prostore za djecu u kojima im omogućavaju nemetanu igru i čitanje. Tu dolazi do izražaja maštovitost knjižničara koji se bave djecom i koji polažu puno pažnje u uređenje tih odjela. Boravak u prostoru okruženom slikovnicama i knjigama poticajan je za najmlađe, ali i za one starije te ono što je najvažnije stvara tako naviku čitanja.

Tema ovog diplomskog rada su projekti poticanja čitanja u knjižnicama, s posebnim osvrtom na nacionalni projekt *Natjecanje u čitanju naglas* koji se uspješno provodi u Narodnoj knjižnici i čitaonici Vlado Gotovac Sisak od 2008. godine.

1. Važnost poticanja čitanja djece od najranije dobi

Djeci treba početi čitati od najranije dobi jer ih potiče na razmišljanje, razvija maštu, kreativnost, kritičko razmišljanje te obogaćuje njihov rječnik. Predškolskom je djetetu slikovnica prvi prozor u svijet, prvi udžbenik i prva umjetnička knjiga. O prvom susretu djeteta sa slikovnicom i koliko je slikovnica bila prisutna u najranijoj dobi ovisit će i njegov odnos kao učenika, a i poslije u životu, prema knjizi. Zato naviku čitanja treba razvijati i njegovati. Roditelj koji čita svojem djetetu ne potiče samo osjećaje uzajamnosti i bliskosti, nego ga i uči razumijevanju vlastitih i tuđih osjećaja, shvaćanju i prihvaćanju socijalnih načela i odnosa, potiče razvoj govora, zapažanja, pamćenja i zaključivanja.¹

Slika 1. Djeca i čitanje. Preuzeto sa: http://www.os-vgrzalja-buzet.skole.hr/upload/os-vgrzalja-buzet/images/static3/1472/Image/knjige_djeca_3106951_1.jpg

Poznata je tvrdnja da djeca vole priče. Bilo one obične, klasične, narodne, umjetničke priče, bajke, basne ili pripovijetke, one utječu na cjelokupan razvoj djeteta. Pričom, bajkom i basnom dijete uči, stječe elementarno znanje, usvaja mnoge nazive, imena i pojmove zbog čega se i smatra izvorom znanja, vještina i navika. Čuti glas u riječi prvi je korak učenja čitanja. Zato je potrebno točno naglašavanje riječi jer dijete sluša jezik kojim se govori, što mu

---

¹Fontana, D.: Čarobne svjetiljke. Zagreb: Planetopija, 2006.

pomaže da svoje misli pretoči u riječi i istodobno nauči osnovna pravila korištenja jezika. Priča djeluje na funkcionalne sposobnosti, utječe na razvijanje psihičkih funkcija (pažnju, mišljenje, pamćenje) i razvija maštu i kreativnost. U vremenu u kojem prevladavaju vizualni mediji, film i televizija, priče imaju značajnu prednost jer dopiru do unutarnjeg svijeta djeteta i obogaćuju ga. Dijete vizualizira scenu iznutra, na vlastiti jedinstven način i ispunjava ga svojom maštom čime razvija slobodno i neovisno razmišljanje. Čitanjem potičemo djecu da govore, pitaju, prepričavaju, opisuju i razgovaraju obogaćujući time svoj rječnik novim riječima, izrazima, frazama i sl. Osim toga, priča je i snažno odgojno sredstvo. Pomoću nje dijete upoznaje osnovne norme ponašanja, raznovrsne ljudske karakteristike i osobine, raznolike vrste odnosa te načine međusobne komunikacije. Pozitivni likovi stvaraju kod djece ideale jer se djeca vole s njima poistovjećivati. Kritički osuđuju nepravdu, nebrigu, a vole pravdu, prijateljstvo, pomoć i suradnju. Dobro odabrana priča budi i oplemenjuje pozitivne emocije i omogućuje djetetu da razvije samopoštovanje, samouvjerenost te pozitivan, optimistički odnos prema životu.

Svakako treba voditi računa o tome da se djeci čita ono što mogu razumjeti. Malu djecu zanimaju slikovnice s puno slika, a prijelaz na priče i knjigu spontani je proces, pri čemu je važno da roditelji znaju djetetu ponuditi sadržaje primjerene njihovoj dobi. Primjerice, čita li se trogodišnjaku knjiga *Lažeš Melita*, ono vjerojatno neće shvatiti pouku, no ako se ista knjigaponudi sedmogodišnjaku, gotovo sigurno se postiže uspjeh. Za poticanje razvoja analitičkog mišljenja, dobro je u stankama između čitanja zamoliti dijete da u slikovnici pokaže nabrojane životinje, pitati ga da uspoređi koja je veća od koje, ili ga navesti na uspoređivanje knjige sa stvarnim likovima ili situacijama: *Pogledaj Crvenkapičinu baku, ima li i tvoja baka tako sijedu kosu?* Dijete će tako naučiti uočavati i prihvaćati raznolikosti u svijetu koji ga okružuje.²

2.1. Postizanje motivacije za čitanje

Za ispravnu motivaciju potrebno je prepoznati djetetove trenutačne mogućnosti i sposobnosti i prilagoditi sadržaje i načine pristupa čitanja djeci.

---

²Peteh, M.; Duš, M.: Priče za najmlađe. Zagreb: Školska knjiga, 1984.

Narodna izreka kaže da put prema znanju počinje okretanjem stranice, dakle, djeci treba početi čitati od najranije dobi.

Mala se djeca uglavnom teško koncentriraju i lako im je odvući pozornost pa pričajući priče treba znati kako osvojiti i zadržati njihovu pozornost. Ako se u priču ne unese uživljavanje u uloge, događaje i prizore, priča neće imati željeno djelovanje. Uživljavanjem u različite uloge i dramatizacijom likova ne samo da će priča postati zabavnija i privlačnija te djetetu produljiti koncentraciju, nego će mu i pomoći u oblikovanju tzv. kritičkog slušanja. Tonom, ritmom i izrazom lica, dijete će doživjeti sva iznenađenja i uzbuđenja koja donosi priča.

Slika2. Kako čitati djeci Preuzeto sa: <http://www.speechbuddy.com/blog/wp-content/uploads/2012/10/speech26.jpg>

Nakon uzbudljivog i zamornog dana, djeci je ponekad teško smiriti se i slušati priču, zato je važno stvoriti sigurnu, opuštajuću atmosferu i osigurati stalno mjesto za čitanje, mjesto na kojem će se dijete osjećati sigurno i ugodno.

Djecu treba poticati na improvizaciju i stvaranje vlastite priče. Starija će djeca možda rado i pisati priče ili kratke pjesme sa sličnim temama i idejama kakve nalaze u pročitanim pričama ili će dramatizirati priče. Svaka takva igra koja koristi maštu pomaže djetetu da usvoji ono što je naučilo, a uz to obogaćuje svoje stvaralačke sposobnosti.

Poželjno je odvesti dijete u knjižnicu, a kad poželi uzeti slikovnicu, učlaniti ga, naučiti ga da čuva knjige i vraća ih na vrijeme. Za posebne prigode djeci treba darivati knjige i osigurati za

njih policu. Stručnjaci preporučuju da dijete svaki dan samostalno, naglas, u sebi ili uz roditelje čita najmanje 20-30 minuta.

Edukativne računalne igrice kao i televizijski dječji programi mogu biti korisni, ali ne mogu biti zamjena ni za roditelje, ni za knjigu, dijete će više uživati u 10 minuta čitanja priče s roditeljima nego u dva sata gledanja crtića.³

U predškolskom razdoblju razvija se zainteresiranost i ljubav za čitanje ako roditelji uživaju u čitanju, ako djetetu daju primjer uživanja u čitanju te ako mu omoguće uživanje u zajedničkom čitanju slikovnica uz emocionalni doživljaj i humor.

Slika 3. Čitanje djeci od najranije dobi. Preuzeto sa: <http://www.klokanica.hr/slika/slikovnice-uz-koje-odgajam-djecu-1337-469x313-20131118134514.jpg>

Kad krenu u školu djecu koja su u ranom djetinjstvu zavoljela knjige lakše jepoticati i razvijati im sklonosti prema čitanju, stavove i mišljenja o čitanju, naglašavati vrijednosti samostalnog odabira čitanja. Motivacija djece opada kada je usvajanje određenih sadržaja određeno nejasnim ciljem ili kada je izvor kontrole na učenje, pamćenje i čitanje uvjetovano vanjskim faktorom te kada su smanjene aktivnosti koje učenika ispunjavaju zadovoljstvom i kompetencijom. Kako bi se motivacija održala potrebno je stvoriti realne prilike u kojima će učenici shvaćati da se vrijedi potruditi oko čitanjajai učenja, kreirati zadatke u skladu s interesima i mogućnostima učenika, poticati kreativnost, radoznalost i istraživanje. To se postiže radom u skupini, sudjelovanjem u projektima, povezivanjem različitih sadržaja znanja i samostalnim izborom teksta i rada na tekstu.

---

³Fontana, D.: Čarobne svjetiljke. Zagreb: Planetopija, 2006.

Učitelj je važan čimbenik u promicanju čitanja koji svojom osobnošću, metodom, zapažanjem i iskustvom potiče čitanje. Upoznaje učenika s pričom, basnom, bajkom, tekstom i knjigom kao izvorom znanja, primjenjuje nastavne metode i oblike rada koje pridonose razvoju čitanja, pamćenja i mišljenja.

Ljubav prema čitanju temelj je dobrog čitanja, za što su najprimjereniji postupci napuniti razred slikovnicama, stripovima, knjigama za djecu i omogućiti djeci izbor i čitanje u razredu te stvoriti čitačke zaraze. Neprimjetnim poticanjem prepričavanja i rasprave o pročitanom može se u razredu stvoriti želja za čitanjem.

Dijete koje je unutar obitelji steklo naviku slušanja i prepričavanja priča, bajki ili basni slobodno će pristupati obrazovnim sadržajima i lakše će usvajati tehniku i vještinu čitanja.

Nitko nikada ne prestaje učiti čitati, čak i kao odrasle osobe susrećemo se sa novim riječima i moramo razvijati čitalačku izdržljivost i čitalačke navike.⁴

2. Uloga knjižnice u poticanju čitanja djece

Narodne knjižnice imaju posebnu odgovornost u pomaganju pri učenju čitanja, promicanju knjiga i druge građe za djecu. Istraživanje je pokazalo da se navike čitanja i odlaženja u knjižnicu vjerojatno neće pojaviti u odrasloj dobi ukoliko ih djeca ne razviju u ranoj dobi. Stoga knjižnica mora organizirati posebne događaje za djecu, kao što je pričanje priča i aktivnosti vezane za knjižnične službe i izvore. Djecu od malih nogu treba ohrabrivati da čitaju, razviju vještine informacijske pismenosti i koriste se knjižnicom.⁵

---

⁴Čudina-Obradović, M.: Psihologija čitanja: od motivacije do razumijevanja. Zagreb, Golden marketing, 2014.

⁵IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

Slika 3. Djeca i knjižnice. Preuzeto sa: <http://magazin.net.hr/2011/12/18/0155007.48.jpg>

Knjižnice su ustanove koje služe obrazovanju, širenju znanja i obavijesti. Čitanjem djeca razvijaju sposobnosti, interese i znanje te u određenoj dobi oblikuju svoj svjetonazor na temelju spoznaja o životu koje su uspjela steći. Iako se osnovna znanja o životu stječu u obitelji, ne postoji obitelj u kojoj bi se moglo naučiti sve. Čitanjem se upoznaju druge obitelji, različiti ljudi i događaji koji se ne mogu susresti u neposrednoj djetetovoj okolini.

Kod djece treba razvijati kulturu čitanja, što se stječe u knjižnici. To ne podrazumijeva samo prisustvovanje i boravljenje učenika u knjižnici te posudbu knjiga već i poznate i priznate oblike popularizacije knjige i animiranja mladih čitatelja. Za razvoj čitateljske kulture nužno je prepoznavanje čitateljskih interesa djece koji se neprestano mijenjaju pod utjecajem medija i ostalih promjena u društvenom okruženju mladog čovjeka te utječu na promjene cjelokupne strukture njegovih čitateljskih interesa.

Mnogi se knjižničari dječjih odjela narodnih knjižnica kao kreatori raznolikih i dobro osmišljenih programa gotovo svakodnevno bave razvijanjem kulture čitanja kod mladih, iznalazeći pritom uvijek nove metode i načine rada. Cilj je kroz kreativne aktivnosti, preko iskustvenog i emocionalnog doživljaja motivirati djecu na čitanje i pomoći im u prevladavanju otpora prema knjizi. Uz pričanje priča i čitanje slikovnica, organiziraju se projekti poticanja čitanja, kreativne radionice – igraonice, kvizovi iz poznavanja knjiga, memoriranja tekstova, brzine čitanja naglas, čitateljski klubovi, natjecanja, ugošćuju se književnici, ilustratori. Svaka od tih igrovnih aktivnosti nečemu poučava, polazi od knjige ili završava knjigom te pridonosi

da čitač postane čitatelj i zavoli knjigu. Osim toga, svakako pridonose kvalitetnom provođenju slobodnog vremena.⁶

Brojni su kvalitetni projekti promicanja kulture čitanja koji se već godinama provode diljem Republike Hrvatske. Takvi projekti, kao i iskustva pojedinaca koji ih organiziraju i realiziraju, ishodište su razvoja jedinstvene, učinkovite i koordinirane nacionalne strategije poticanja čitanja.⁷

U nacionalnoj kampanji za promicanje čitanja naglas djeci od rođenja, **Čitaj mi**, koja je pokrenuta povodom Europske godine čitanja naglas, sudjelovalo je 120 knjižnica širom zemlje. Hrvatski pedijatri, knjižničari i drugi stručnjaci pokrenuli su kampanju u želji da se kod roditelja, ali i cjelokupnog društva razvije svijest o važnosti poticanja čitanja te da potaknu roditelje da s najmlađom djecom što prije počnu posjećivati knjižnicu. Čitalo se u knjižnicama, knjižarama, parkovima, na gradskim trgovima, u pedijatrijskim ordinacijama, bolnicama, dječjim vrtićima...⁸

Povodom stote godišnjice objavljivanja dječjeg romana *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* Ivane Brlić Mažuranić, 2013. godine, Hrvatska udruga istraživača dječje književnosti organizirala je manifestaciju **Hlapić 2013.**, koja se obilježila nizom znanstvenih, kulturnih, obrazovnih i kreativnih događanja tijekom cijele godine u knjižnicama, osnovnim školama i dječjim vrtićima. Manifestacijom se željelo odati priznanje djelu koje je tako dugo prisutno i značajno za hrvatsku, europsku i svjetsku kulturnu baštinu.⁹

Knjižnice grada Zagreba u skladu sa svojom misijom poticanja čitanja kod djece i mladeži već dvadeset i dvije godine organiziraju nacionalni kviz putem mreže narodnih i školskih knjižnica. **Nacionalni kviz za poticanje čitanja** organizira se u Mjesecu hrvatske knjige, a rješavaju ga djeca u narodnim i školskim knjižnicama diljem Hrvatske.¹⁰

---

⁶Centner, S.: Kako zavoljeti knjigu i čitanje. Đakovo: Tempo, 2007.

⁷Velagić, Z. O nacionalnoj strategiji poticanja kulture čitanja. URL: <http://hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/681>. (15.12.2014.)

⁸Čitaj mi!: čitajte naglas djeci od rođenja. URL: <http://www.citajmi.info/naslovna/>. (16.12.2014.)

⁹Faletar, I. Manifestacija Hlapić 2013. URL: <http://hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/682>. (18.12.2014.)

¹⁰Nacionalni kviz za poticanje čitanja URL: <http://www.knjiznica.hr/kviz/>. (18.12.2014.)

Projekt poticanja čitanja, **Tulum s(l)ova**, pokrenut je s ciljem jačanja pozitivnog stava djece prema čitanju iz užitka, a provodi se u školskim knjižnicama od 2011. godine. Namijenjen je učenicima 7. i 8. razreda osnovne škole i 1. i 2. razreda srednje škole, a sastoji se od niza aktivnosti koje započinju noćnim čitateljskim susretom.¹¹

Nacionalnim projektom poticanja čitanja **Čitamo mi, u obitelji svi** koji se provodi u školskim knjižnicama, skreće se pozornost roditeljima koliko je bitno i nezamijenjivo biti uzor svojoj djeci u čitanju. Uključivanjem u projekt svaki školski knjižničar stječe pravo nabaviti komplet od 8 kvalitetnih knjiga koje svaki tjedan jedan učenik odnosi kući i tijekom pet dana čita s roditeljima na različite načine te zapisuje dojmove.¹²

Osim nacionalnih, knjižnice redovito organiziraju i provode brojne druge projekte i aktivnosti za promicanje kulture čitanja djece i mladih. Knjižničari kreiraju i osmišljavaju programe kako bi djeca pristupala knjizi s puno ljubavi i radosne znatiželje što se može i prepoznati kroz primjere dobre prakse.

U Odjelu za djecu i mladež Knjižnica grada Zagreba, u okviru akcije **Škola u gostima** provodi se obrada lektire na drugačiji način, koja se sastoji od multimedijских radionica. Djeca se za književni tekst pripremaju uz glazbu, kroz aktivnost ili lutkarsko-scenski izraz.¹³

Isti odjel Knjižnica grada Zagreba također provodi i novinarsku radionicu koja potiče djecu na čitanje, ciljano razmišljanje, sažeto i precizno izražavanje, javno razgovaranje, argumentiranje te sastavljanje cjelovitih i pismenih rečenica. Kod djece se samim time potiče potreba i želja za čitanjem i pisanjem općenito.¹⁴

U Bjelovaru je 2008. godine pokrenut program pod nazivom **Radionica priča** namijenjen djeci s teškoćama u čitanju i pisanju. Djecu se nizom kreativnih i edukativnih igara motivira

---

¹¹Tulum s(l)ova. URL: <http://www.husk.hr/tulum-slova-zajednicki-projekt-hrvatske-udruga-skolskih-knjiznicara-hrvatske-mreze-skolskih-knjiznicara-i-os-ivana-kukuljevica-sakcinskog-ivanec/>. (18.12.2014.)

¹²Čitamo mi, u obitelji svi. URL: <https://sites.google.com/a/knjiznicari.hr/citamo-mi-u-obitelji-svi/>. (18.12.2014.)

¹³Čičko, H.: Pristupiti čitanju lektire na drugačiji način. // Kako razvijati kulturu čitanja: zbornik. Zagreb: KGZ, 1999.

¹⁴Kovačić, I.: Novinarska radionica u knjižnici. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.

radom logopeda, knjižničara i djece nastaje priča lakša za čitanje i razumijevanje djeci s teškoćama u razvoju.¹⁵

Gradska knjižnica Marka Marulića u Splitu pokrenula je projekt **Činimo pravu stvar! Lektinom protiv nasilja među djecom**. Na satu lektire, putem obrade knjiga, knjižničar razgovara s djecom o svim temama vezanim uz nasilje. Među lektinom je mnogo knjiga koje potiču dječje samopouzdanje, empatiju prema onima koji su različiti, razumijevanje položaja žrtve, kao i sve druge teme vezane uz borbu protiv nasilja među djecom. Kad djeca dobiju mogućnost progovoriti o vlastitim emocijama i iskustvu, uspješnost doživljaja lektire je zajamčena.¹⁶

Gradska knjižnica Samobor već tradicionalno organizira kvizove za učenike osnovnih škola s osnovnim ciljem poticanja čitanja, zajedničkog druženja djece i njihovih mentora i motivacije za dolazak u knjižnicu.¹⁷

U Gradskoj knjižnici Rijeka provodi se kviz **Knjiškoteka** koji promiče čitanje iz užitka. Temelji se na literaturi po slobodnom izboru te na poznavanju knjiga i knjižnice uopće.¹⁸

U Gradskoj knjižnici u Vinkovcima, u sklopu programa **Vesele subote**, organiziraju se radionice oblikovanja mrežnog časopisa *Male čarolije*. Kroz kreativne radionice djeca istražuju, čitaju knjige, pretražuju internet i otkrivaju nove informacije.¹⁹

3. Projekti poticanja čitanja u Narodnoj knjižnici i čitaonici Vlado Gotovac Sisak

Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak, Ogranak Caprag, od svog osnutka nastoji djecu i mlade zainteresirati za čitanje i sustavno ih upoznavati s aktivnostima i uslugama koje

---

¹⁵Štivić, V.: Radionica priča. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.

¹⁶Ribičić, G.: Činimo pravu stvar!. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.

¹⁷Vrbančić, Ž.: Svi naši kvizovi. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.

¹⁹Ladan, K.: Predstavljanje mrežnog časopisa Male čarolije. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.

im knjižnica može pružiti. Pojavom novih medija, smanjen je interes djece za knjigu. Da bi djeca u što većem broju dolazila u knjižnicu potrebno je pratiti njihove potrebe i interese te osmisliti prihvatljive programe prilagođene suvremenoj generaciji. Osim dobro promišljene ponude knjiga i časopisa, knjižničari imaju veliku ulogu u poticanju i provođenju programa za razvoj čitanja i pismenosti. U Knjižnici Caprag se kontinuirano provode kreativne radionice poticanja čitanja, kvizovi, igre i natjecanja, male pričaonice, literarni natječaji, književni susreti s dječjim piscima i sl. Osim provedbe vlastitih, redovito se uključuju i u nacionalne projekte poticanja čitanja i popularizaciju knjige te su pokretači *Natjecanja u čitanju naglas*, koje se od 2008. godine provodi u Ogranku Caprag, a od 2013. je prihvaćeno kao jedan od nacionalnih projekata.

U sklopu kampanje *Čitaj mi*, knjižničari Ogranka Caprag posjetili su sisačke dječje vrtiće s košarama punim slikovnica i knjiga kako bi pokazali važnost čitanja od najranije dobi, stvaranja čitalačkih navika i dijeljenja užitka čitanja sa djecom. Odgojiteljicama u vrtićima su podijelili plakate, promotivne letke za njih i za roditelje, a djeci pročitali priče i razgovarali o pročitanome.

Manifestacija *Hlapić 2013.* obilježena je nizom aktivnosti i radionica tijekom cijele godine, a započela je prikupljanjem starih izdanja *Čudnovatih zgoda šegrta Hlapića* koja su izložena u Mjesecu hrvatske knjige. U suradnji s Osnovnom školom „Braća Bobetko“, održan je sat lektire na kojem su na zanimljiv način učenici s učiteljicom obradili djelo, potom zajednički izradili mentalnu mapu s ključnim elementima djela te likovna radionica na kojoj su različitim likovnim tehnikama prikazali Ivanin portret kao i najznačajnije scene iz istoimenog romana. Godina *Hlapića* završila je kvizom znanja o zanimljivim zgodama s Hlapićevog putovanja namijenjen učenicima trećih i četvrtih razreda osnovnih škola, pod nazivom *S Hlapićem do nagrade* i edukativnom društvenom igrom *Pomozi Hlapiću doći do cilja*. Kroz igru i zabavu, djeca su, podijeljena u skupine po troje, pokušala savladati sve prepreke, pitanja i izazove kako bi došli do cilja. Najbolja skupina bila je i nagrađena.

Slika 4. Pomozi Hlapiću doći do cilja. Izvor: Vlastiti izvor.

Od 2010. godine, u sklopu Dječjeg odjela Ogranka Caprag, pod stručnim vodstvom voditeljice Dječjeg odjela Dragane Čubrilo Bila, djeluje *Čitateljski klub* za djecu od 6 do 10 godina s ciljem razvijanja čitateljskih vještina i motivacije djece za čitanjem, a od 2013. godine i novinarska grupa *Mali novinari*. Istraživanjem, pisanjem i kreativnim stvaranjem kroz druženje i igru mala grupa entuzijasta, četiri puta godišnje izdaje časopis pod nazivom *Mali radoznalci* u kojem obrađuju različite, njima aktualne teme, a namijenjene su djeci i njihovim roditeljima, kao na primjer: intervjui s učiteljima, kulinarski recepti, moda, sport, glazba, kulturna događanja, zdravstveni savjeti.

Slika 5. Časopis *Mali radoznalci*. Izvor: Vlastiti izvor.

Potaknuti uspješnom suradnjom vrtića i knjižnice, knjižničari Ogranka Caprag osmislili su nov način suradnje kroz radionice *Slikopričaonice*, koje se redovito provode dugi niz godina. *Slikopričaonica* je radionica kojoj je osnovni cilj poticanje čitanja. Odabrane slikovnice djeci su predstavljene na način koji zahtijeva njihovo aktivno sudjelovanje. Ovisno o pojedinoj radionici, koriste se različite metode rada koje uključuju elemente dramskog odgoja, likovnog izražavanja te multimedije. *Slikopričaonica* je namijenjena prvenstveno vrtićkoj djeci i zamišljena je kao segment obogaćivanja odgojno-obrazovnog procesa koji se u vrtiću provodi.

U Ogranku Caprag, također se, jednom mjesečno održavaju književne radionice za djecu osnovnoškolskog uzrasta kojima je cilj potaknuti djecu na čitanje u slobodno vrijeme, izvan školskih obveza. Prva u nizu radionica bila je *Mala vještica*, prema dječjem klasiku Otfrieda Preusslera. Tijekom radionice korišteni su različiti poticaji kako bi se literarni tekst približio mladom čitatelju. Radionica se temeljila na dramskoj igri, čitanju ulomaka knjige te rezultirala literarnim stvaranjem, a sve s ciljem čitanja triju preporučenih djela autora Otfrieda Preusslera. Putem plakata i letaka djeci su zadane čarobne riječi pomoću kojih će moći sudjelovati u radionici tako da je susret u knjižnici započeo upravo čarobnim riječima: *Dobar dan! Volim abra-ka knjige abra-ka! I Malu vješticu abra-ka tražim!* Voditeljica radionice bila je kostimirana u vješticu tako da je igra započela samim ulaskom u knjižnicu. Djeca su se okupila oko vještice koja je imala čarobni štapić i čarobni kotao. Zajednički su trebali začarati priču za koju je bila potrebna šaka riječi, malo mašte, smijeh, suze, dobra volja i pažljivo slušanje. Pomoću čarobnog štapića i čarobnih riječi stvorena je knjiga.²⁰

Slika 6. *Mala vještica*. Izvor: Vlastiti izvor.

²⁰Iz knjižnične dokumentacije Ive Dužić. Naziv radionice: Mala vještica.

4. Natjecanje u čitanju naglas

Projekt poticanja čitanja pod nazivom *Natjecanje u čitanju naglas* pokrenuto je u Ogranku Caprag 2008. godine prema nizozemskom modelu istoimenog natjecanja, a na inicijativu tadašnje djelatnice Ogranka, diplomirane knjižničarke Ive Dužić. *Kako je čitanje postalo cool: nizozemski nacionalni projekt poticanja čitanja* naslov je članka objavljenog 2006. godine u kojem autorica Irena Dumančić predstavlja jedan od nizozemskih projekata čija je svrha poticanje čitanja. Radi se o natjecanju u kojem sudionici biraju njima omiljeno štivo i izražajno ga čitaju pred publikom. Natjecanje u interpretativnom čitanju namijenjeno je učenicima osnovnih škola i već dugi niz godina se provodi u mnogim europskim zemljama. Prihvaćeno je kao jedan od nacionalnih projekata za poticanje čitanja u 2013. godini koju je Europska organizacija za poticanje čitanja EU READ proglasila Europskom godinom čitanja naglas, na poticaj Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak i Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež.²¹

Natjecanje u čitanju naglas pokrenuto je s ciljem poticanja čitanja i čitanja naglas, razvoja čitalačkih navika, popularizacije knjige te poticanja pozitivnog natjecateljskog duha. Osnovna je zadaća natjecatelja vršnjacima preporučiti knjigu, opisom i zanimljivom interpretacijom ulomaka učiniti je privlačnom za čitanje. Potaknuti našim dugogodišnjim iskustvom rada u Knjižnici, uvidjeli smo da djeca najradije i najčešće posegnu za literaturom koju im predlažu njihovi vršnjaci, stoga smo im željeli pružiti mogućnost da se informiraju o najboljim uspješnicama u literaturi. Namjera je bila početi s natjecanjem na gradskoj razini, a zatim ga, ovisno o interesu i okolnostima, proširivati na sve šire područje te na taj način uključivati sve veći broj djece. Natjecanje se do danas kontinuirano provodi svake godine, a uključilo je više stotina djece od 3. do 8. razreda osnovnih škola koja su svojim nastupima motivirala drugu djecu na čitanje.

Pravila natjecanja obuhvaćaju predstavljanje djela po vlastitom izboru natjecatelja (uz preporuku učitelja mentora, školskog i/ili dječjeg knjižničara). U obzir dolaze prozna, poetska i dramska djela hrvatske i stranih književnosti, primjerena uzrastu natjecatelja. Predstavljanje djela traje maksimalno 8 minuta. U prve 3 minute natjecatelj treba usmeno obrazložiti svoj odabir (zašto je odabrao baš tu knjigu) na što inovativniji i kreativniji način kako bi

---

²¹Iz knjižnične dokumentacije Ive Dužić i Nataše Bujas. Naziv: Čitanje je zakon!

zainteresirao publiku upravo za tu knjigu. Ostalih 5 minuta predviđeno je za izražajno čitanje naglas zanimljivog ulomka također po vlastitom izboru natjecatelja.

Kriteriji ocjenjivanja kandidata uključuju kreativnost uvoda, jasnoću i razgovijetnost čitanja ulomka, izražajnost u nastupu, primjerenost teksta uzrastu te sveukupni dojam. Ovi parametri samo su smjernice, a ocjenjuju se ocjenama od 1 do 6 te konačnu odluku donosi Prosudbena komisija sastavljena od tri člana. U Prosudbenim su se komisijama tijekom godina održavanja sisačkog gradskog natjecanja izmijenjivali ugledni sisački kulturni djelatnici profesionalno vezani uz knjigu, čitanje i kazališnu umjetnost.²²

Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak
Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež

(Naziv ustanove organizatora Natjecanja)

NATJECANJE U ČITANJU NAGLAS – OCJENJIVAČKI LISTIĆ

IME NATJECATELJA:

NASLOV TEKSTA:

	VRLO SLABO 1	SLABO 2	DOBRO 3	VRLO DOBRO 4	ODLIČNO 5	IZVRSNO 6
KREATIVNOST UVODA	1	2	3	4	5	6
JASNOĆA I RAZGOVIJETNOST	1	2	3	4	5	6
IZRAŽAJNOST U NASTUPU	1	2	3	4	5	6
PRIMJERENOST TEKSTA UZRASTU	1	2	3	4	5	6
SVEUKUPNI DOJAM	1	2	3	4	5	6

UKUPNO BODOVA: _____

(OD MAKSIMALNIH 30)

2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas – Sisak, 2014.
www.nkc-sisak.hr/natjecanje-u-citanju-naglas/

Slika 7. Ocjenjivački listić. Izvor: Vlastiti izvor.

²²Iz knjižnične dokumentacije Ive Dužić i Nataše Bujas. Naziv: Čitanje je zakon!

Prvo natjecanje u čitanju naglas održano je 2008. godine. Natjecanje je bilo organizirano za učenike trećih, četvrtih i petih razreda sisačkih osnovnih škola. Finalu natjecanja prethodila su prednatjecanja za svaki razred te je od ukupno 56 prijavljenih učenika u finalu sudjelovalo 16. Pobjednike natjecanja izabrao je žiri u sastavu: Branka Kalauz, Silvije Vadla i Damir Ivanković. Pobjednica prvog gradskog natjecanja, Terezija Brlić, učenica 5. razreda, pozvana je na nacionalno natjecanje 2014. godine kao počasni gost, kako bi tamo uručila nagrade pobjednicima nacionalnog natjecanja.

Slika 8. Natjecanje u čitanju naglas 2008. Izvor: Vlastiti izvor.

Zbog velike zainteresiranosti djece, 2009. godine, natjecanju se priključuju i učenici šestih, sedmih i osmih razreda. Prednatjecanja za pojedine razrede organizirana su jednom mjesečno, počevši s osmim razredima u Mjesecu hrvatske knjige, sve do finala koje je održano 22. travnja na Dan Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak. Kako se prijavio velik broj sudionika organizirano je i polufinale natjecanja. Djeca su se natjecala u dvije kategorije,

mlađoj (učenici 3. - 5. razreda osnovnih škola) i starijoj (učenici 6. - 8. razreda osnovnih škola), od čega je odabrano šest najboljih čitača, po tri u svakoj kategoriji.

Slika 9. Natjecanje u čitanju naglas 2009. Izvor: Vlastiti izvor.

Rezultati dosadašnjih natjecanja pokazali su veći broj članova knjižnice, posezanje korisnika za sve raznovrsnijom građom, edukaciju o tehnikama čitanja i krasnoslovu te tako iz godine u godinu sve veći broj natjecatelja. Također je ostvaren jedan od osnovnih ciljeva ovog natjecanja, a to je da djeca i mladi svojim vršnjacima preporučuju knjige u kojima su uživali.

Na natjecanje 2010. godine prijavilo se čak 134 učenika. Nakon prednatjecanja organizirana su i dva polufinala (za mlađu i stariju kategoriju) koji su prethodili finalnom natjecanju.

Sve do 2013. godine natjecanje se provodilo na nivou grada te uključivalo sve veći broj učenika osam sisačkih osnovnih škola. Primjećeno je da su djeca prijavljena u trećem razredu motivirana natjecanjem te se prijavljuju svake godine, sve do osmog razreda sa sve većim uspjehom, zahvaljujući stručnom vodstvu voditeljice Natjecanja, diplomirane knjižničarke

Vesne Ivanković koja je kroz sva natjecanja usmjeravala djecu, ukazivala na pogreške, ohrabrivala ih i poticala motivaciju. Veliku ulogu također imaju i mentori učenika (učitelji ili knjižničari) koji ih potiču na sudjelovanje, pomažu pri odabiru knjige imajući na umu prilagođenost teksta uzrastu te pripremaju za natjecanje.

Dugi niz godina namjera je bila proširiti natjecanje na razinu Županije, no to nije bilo moguće iz financijskih razloga.

Slika 10. Natjecanje u čitanju naglas 2013. Izvor: Vlastiti izvor.

5.1. Prvo nacionalno natjecanje u čitanju naglas

Natjecanje su na nacionalnoj razini 2013. godine, koju je Europska organizacija za poticanje čitanja EU READ proglasila Europskom godinom čitanja naglas, pokrenule Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskoga knjižničarskog društva i Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak, po uzoru na slične projekte koji se već dugi niz godina provode u mnogim europskim zemljama s ciljem popularizacije knjige i čitanja, pod geslom „Čitajmo zajedno, čitajmo naglas“.

Prvo nacionalno natjecanje u čitanju naglas održano je 13. studenog 2013. godine koju je Europska organizacija za poticanje čitanja EU READ proglasila Europskom godinom čitanja naglas. Djelatnica Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak i članica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva, dipl. knjižničarka Nataša Bujas predložila je ovaj projekt za nacionalni projekt za poticanje čitanja prilagodivši pritom, u suradnji s kolegicom Dužić, pravila i kriterije državnoj razini. Natjecanje je, na poticaj spomenute Komisije, postalo središnji događaj Mjeseca hrvatske knjige, a održavano je na dvjema pozornicama Interlibera. Organizacijski tim Natjecanja činile su djelatnice sisačke knjižnice Nataša Bujas, Iva Dužić, Vesna Ivanković, Ivana Zorko i Danijela Kulović te Kristina Čunović, tadašnja predsjednica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva.

Na natjecanju su sudjelovali predstavnici 14 županija Republike Hrvatske: Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Istarske, Karlovačke, Koprivničko-križevačke, Požeško-slavonske, Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske, Varaždinske, Vukovarsko-srijemske, Zadarske i Zagrebačke.

Natjecanje se, prema Pravilima natjecanja objavljenima na internetskoj stranici sisačke knjižnice, provodilo u dvije kategorije: mlađoj (učenici 3.-5. razreda osnovnih škola) i starijoj (učenici 6.-8. razreda osnovnih škola).

Prosudbenu komisiju za mlađu kategoriju natjecanja činili su: Ljiljana Sabljak, knjižničarka i biblioterapeutkinja, Vitomira Lončar, direktorica kazališta Mala scena, hrvatska glumica i znanstvenica i Vojin Perić, ravnatelj najstarijeg kazališta slijepih Novi život, glumac i pisac kazališnih komada, a za stariju kategoriju: Julijana Matanović, hrvatska književnica i sveučilišna profesorica, Silvija Šesto, hrvatska književnica i predsjednica Hrvatskog društva

književnika za djecu i mlade Klub prvih pisaca i Romana Leko, aktivistica Centra za neohumanističke studije i voditeljica projekta Moja prva knjiga. Pobjeda u mlađoj kategoriji pripala je Leu Pranjiću iz Pule, učeniku OŠ Stoja iz Pule te njegovoj mentorici Amadei Draguzet. Leo je predstavio knjigu *Alica u zemlji čudesa* Lewisa Carrolla. U starijoj kategoriji pobijedio je Borna Žaja iz OŠ Grabrik iz Karlovca kojeg je za natjecanje pripremala mentorica Vesna Mance. Predstavljao je knjigu *Bijeli Klaun* Damira Miloša.

Slika 11. 1. nacionalno natjecanje u čitanju naglas. Izvor: Vlastiti izvor.

Samom natjecanju prethodile su opsežne pripreme, a to je značilo uključivanje što većeg broja natjecatelja, mentora, knjižničara, knjižnica, škola, općina, gradova i županija u natjecanje. U svim dijelovima Republike Hrvatske provodila su se, u vrlo kratkom vremenskom razdoblju, natjecanja na školskim, općinskim, gradskim i županijskim razinama.²³

U Sisačko-moslavačkoj županiji županijsko natjecanje održano je 24. listopada 2013. u Ogranku Caprag Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak. Predstavnice mlade i starije kategorije iz Popovače, Hrvatske Kostajnice, Velike Ludine i Siska predstavile su

²³Iz knjižnične dokumentacije Ive Dužić i Nataše Bujas. Naziv: Čitanje je zakon!

svoje omiljene knjige te naglas pročitale odabrane ulomke. Prema pravilima i kriterijima natjecanja Prosudbena komisija odabrala je pobjednice u dvije kategorije koje su predstavljale Sisačko-moslavačku županiju, među 14 hrvatskih županija, na 1. nacionalnom natjecanju u čitanju naglas i borile se za laskavu titulu nacionalnog pobjednika.

Slika 12. 1. županijsko natjecanje u čitanju naglas, 2013. Izvor: Vlastiti izvor.

8 nSt Sisač, 31. listopada 2013.

KULTURA

ČITANJE NAGLAS / PROJEKT SISAČKE KNJŽNICE OSVAJA HRVATSKU

Aurina piramida izravnosti
Foto: Bogdan Arnaudić

Knjiga je vještinja od svih znanstvenih akademske silama, najfina i dubokostrana, jer ona sama gradi spomenika u srcu onoga tko je čita. Za djelatnu knjigu megaloman je dobar čitatelj. Preporučujemo čitanje stvaranjem neposredne sa pažnjom samopoznanje i razumijevanje svijeta. Za to treba i odabiranje korice knjige. Slušajte, bave se mnogim organizacijama u svrhu, čak, sve početi od ponudbe, ambulantna rješenja – izdavačke – poput nove, slave i isprete, novih, kulturnih kvalitativno ispunjavajući njihov životni poziv je podstaj. Rad i djecani i mladima, i starijima u njih, zloba je ona najprejone. Iste čitajući, možda učiniti davanje kao zalag na bolje svetu. Čitajući i misli su toliko pametni, radnja – i iskreni u izdavaču onog dublje smisla u životu da to nas ostvari svega iznova i oplemeniti, pobrkati, isprekidači i isoblikuju.

Isprekidači i kvalitativni život, život sa smislom, jedinstvom i sni, naposljetku, uvjete ostvariti i obje knjige koje čitamo. Nije li u veliki Mark Twain rekao: "Čitaj prijesti, dajbe knjige".

Danas kada se riječi i mislima izdaju životu vještinstvo nastoje gurmu i poviš kaku se te su da dajbe svijetu prošla ama rješe razmišljanje – izdavačke – poput nove, slave i isprete, novih, kulturnih kvalitativno ispunjavajući njihov životni poziv je podstaj. Rad i djecani i mladima, i starijima u njih, zloba je ona najprejone. Iste čitajući, možda učiniti davanje kao zalag na bolje svetu. Čitajući i misli su toliko pametni, radnja – i iskreni u izdavaču onog dublje smisla u životu da to nas ostvari svega iznova i oplemeniti, pobrkati, isprekidači i isoblikuju.

Isprekidači i kvalitativni život, život sa smislom, jedinstvom i sni, naposljetku, uvjete ostvariti i obje knjige koje čitamo. Nije li u veliki Mark Twain rekao: "Čitaj prijesti, dajbe knjige".

PRVO NATJECANJE U ČITANJU NAGLAS SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Danas kada se riječi i mislima izdaju životu vještinstvo nastoje gurmu i poviš kaku se te su da dajbe svijetu prošla ama rješe razmišljanje – izdavačke – poput nove, slave i isprete, novih, kulturnih kvalitativno ispunjavajući njihov životni poziv je podstaj. Rad i djecani i mladima, i starijima u njih, zloba je ona najprejone. Iste čitajući, možda učiniti davanje kao zalag na bolje svetu. Čitajući i misli su toliko pametni, radnja – i iskreni u izdavaču onog dublje smisla u životu da to nas ostvari svega iznova i oplemeniti, pobrkati, isprekidači i isoblikuju.

Isprekidači i kvalitativni život, život sa smislom, jedinstvom i sni, naposljetku, uvjete ostvariti i obje knjige koje čitamo. Nije li u veliki Mark Twain rekao: "Čitaj prijesti, dajbe knjige".

PRVO NATJECANJE U ČITANJU NAGLAS SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Danas kada se riječi i mislima izdaju životu vještinstvo nastoje gurmu i poviš kaku se te su da dajbe svijetu prošla ama rješe razmišljanje – izdavačke – poput nove, slave i isprete, novih, kulturnih kvalitativno ispunjavajući njihov životni poziv je podstaj. Rad i djecani i mladima, i starijima u njih, zloba je ona najprejone. Iste čitajući, možda učiniti davanje kao zalag na bolje svetu. Čitajući i misli su toliko pametni, radnja – i iskreni u izdavaču onog dublje smisla u životu da to nas ostvari svega iznova i oplemeniti, pobrkati, isprekidači i isoblikuju.

Isprekidači i kvalitativni život, život sa smislom, jedinstvom i sni, naposljetku, uvjete ostvariti i obje knjige koje čitamo. Nije li u veliki Mark Twain rekao: "Čitaj prijesti, dajbe knjige".

PRVO NATJECANJE U ČITANJU NAGLAS SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Danas kada se riječi i mislima izdaju životu vještinstvo nastoje gurmu i poviš kaku se te su da dajbe svijetu prošla ama rješe razmišljanje – izdavačke – poput nove, slave i isprete, novih, kulturnih kvalitativno ispunjavajući njihov životni poziv je podstaj. Rad i djecani i mladima, i starijima u njih, zloba je ona najprejone. Iste čitajući, možda učiniti davanje kao zalag na bolje svetu. Čitajući i misli su toliko pametni, radnja – i iskreni u izdavaču onog dublje smisla u životu da to nas ostvari svega iznova i oplemeniti, pobrkati, isprekidači i isoblikuju.

Isprekidači i kvalitativni život, život sa smislom, jedinstvom i sni, naposljetku, uvjete ostvariti i obje knjige koje čitamo. Nije li u veliki Mark Twain rekao: "Čitaj prijesti, dajbe knjige".

PRVO NATJECANJE U ČITANJU NAGLAS SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Danas kada se riječi i mislima izdaju životu vještinstvo nastoje gurmu i poviš kaku se te su da dajbe svijetu prošla ama rješe razmišljanje – izdavačke – poput nove, slave i isprete, novih, kulturnih kvalitativno ispunjavajući njihov životni poziv je podstaj. Rad i djecani i mladima, i starijima u njih, zloba je ona najprejone. Iste čitajući, možda učiniti davanje kao zalag na bolje svetu. Čitajući i misli su toliko pametni, radnja – i iskreni u izdavaču onog dublje smisla u životu da to nas ostvari svega iznova i oplemeniti, pobrkati, isprekidači i isoblikuju.

Isprekidači i kvalitativni život, život sa smislom, jedinstvom i sni, naposljetku, uvjete ostvariti i obje knjige koje čitamo. Nije li u veliki Mark Twain rekao: "Čitaj prijesti, dajbe knjige".

Slika 13. Članak o 1. županijskom natjecanju u čitanju naglas. Izvor: Novi sisački tjednik, listopad 2013.

5.2. Drugo nacionalno natjecanje u čitanju naglas

Velik odaziv natjecatelja, pozitivni osvrti članova Prosudbenih komisija i osmijesi na licima pobjednika, ali i sudionika bili su poticaj organizatorima za pripremu 2. nacionalnog natjecanja u čitanju naglas 2014. godine. Za mjesto održavanja bio je predviđen Sisak, grad u kojem je priča o čitanju naglas i započela. Formiran je organizacijski tim, počela se formirati financijska konstrukcija praćenjem mnogih natječaja, jasnije su usustavljene upute i pravila za provedbu natjecanja na svim razinama, a izrađeni su i promidžbeni materijali. Facebook stranica te mail adresa Natjecanja postale su ključni kanali komunikacije sa zainteresiranim potencijalnim sudionicima Natjecanja.

Slika 14. Plakat 2. nacionalnog natjecanja u čitanju naglas. Izvor: Vlastiti izvor.

Financijska podrška koju je 2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas dobilo od Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Sisačko-moslavačke županije, Grada Siska, OTP banke, McDonald'sa te brojnih donatora, omogućila je organizirani prijevoz autobusom na relaciji Zagreb- Sisak, Sisak-Zagreb, puni pansion za sve sudionike u Hotelu Panonija u Sisku, tiskanje promidžbenih materijala, profesionalnog voditelja, održavanje same svečanosti u Glazbenoj školi Frana Lhotke, darove za sve natjecatelje, mentore pobjednika i članove Prosudbenih komisija, snimanje natjecanja te oproštajni ručak. U financijsku konstrukciju nije se uklopilo pokrivanje troškova putovanja za natjecatelje i mentore.²⁴

²⁴Iz knjižnične dokumentacije Ive Dužić i Nataše Bujas. Naziv: Čitanje je zakon!

2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas održano je 13. i 14. studenoga 2014. godine. Svečanost natjecanja odvijala se u dvorani Glazbene škole Frana Lhotke koja svojom vizualnom estetikom i akustikom zadovoljava potrebe ovakvog natjecanja. Predstavnici mlađe i starije kategorije i njihovi mentori iz 16 županija dočekani su u hotelu Panonija u Sisku.

Slika 15. 2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas. Izvor: Vlastiti izvor.

Prvi dan Natjecanja bio je predviđen za djecu starije kategorije, učenike 6. – 8. razreda. Težak zadatak odabira najboljih od najboljih imali su članovi Prosudbene komisije: Silvija Šesto, Silvije Vadla i Damir Ivanković.

Novost natjecanja bila je i nagrada publike.

Slika 15. 2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas. Izvor: Vlastiti izvor.

U starijoj kategoriji prvo mjesto, kao i nagrada publike, pripalo je Mihaeli Šimunić iz Karlovačke županije koja je za natjecanje pripremila i predstavila knjigu *Male Ljudetine* Zvonimira Baloga. Drugo mjesto pripalo je Jakovu Zuciću iz Vukovarsko-srijemske županije koji je predstavio knjigu Zlatka Krilića *Veliki Zavodnik*. Treće mjesto u starijoj kategoriji osvojila je Klea Baričević iz Zagreba predstavljanjem knjige Harriet Beecher-Stowe *Čiča Tomina koliba*.

Slika 16. 2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas. Izvor: Vlastiti izvor.

U mlađoj kategoriji također se natjecalo 16-ero djece, učenika od 3. – 5. razreda.

Prema stručnom mišljenju Prosudbene komisije, u sastavu: Ljiljana Sabljak, Sonja Zubović i Jasmin Novljaković, najbolja u mlađoj kategoriji bila je Dora Pretković iz Varaždinske županije koja je osvojila prvo mjesto. Predstavila je odlomak iz knjige Sanje Polak *Drugi dnevnik Pauline P.* Drugo mjesto osvojila je Inga Varga iz Bjelovarsko-bilogorske županije čitanjem knjige *Dnevnik Pauline P.* Sanje Polak. Terezia Lukić iz Zagrebačke županije osvojila je treće mjesto čitajući knjigu Božidara Prosenjaka *Sijač sreće*.

Slika 17. 2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas. Izvor: Vlastiti izvor.

Simpatije publike osvojila je Ana Lena Špišić iz Karlovačke županije koja je na natjecanju predstavila knjigu Hansa Christiana Andersena *Snježna kraljica*.

Slika 18. Natjecateljica mlađe kategorije. Izvor: Vlastiti izvor.

Natjecanje je popraćeno i prigodnim zabavnim programom. Nastupali su glazbeni gosti iz OŠ Popovača, prof. Dražen Mlakar uglazbio je stihove knjižničarke Marije Bilić-Prčić koje su izveli učenici, pjevači Dijana Mišković i Lovro Iviću. Gostovao je i knjižničar iz knjižnice Jelkovec, Denis Kovač koji je na gitari izveo autorsku pjesmu o knjigama i knjižnicama. Knjižničarke Dječjeg odjela Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak pripremile su kviz za djecu pod nazivom *Nije teško nego urnebesno smiješno*, a u pauzama tijekom programa mnogobrojnu publiku zabavljao je klaun.

Slika 19. 2. nacionalno natjecanje u čitanju naglas. Izvor: Vlastiti izvor.

Veliki odziv natjecatelja te pozitivne reakcije i povratne informacije svih sudionika, pa i medija, svakako su motivacija za organizaciju 3. nacionalnog natjecanja u čitanju naglas 2015. godine koje će se također održavati u gradu Sisku. Prema evaluacijskim listićima koje su popunjavali mentori i natjecatelji, organizacija 2. nacionalnog natjecanja ocijenjena je ocjenom *odličan*, a neki od anonimnih komentara su:

- *Oduševljena organizacijom, načinom provedbe, visoko kvalitetnom završnom manifestacijom, spremnosti na suradnju organizatora. Visoko poticajan doprinos motivaciji za čitanje, unapređenju i usponu, važnosti knjižničarske struke.*
- *Natjecanje mi se sviđjelo i željela bih pozvati sve prijatelje da dođu. Voljela bih pročitati knjigu „Male ljudetine“ koju sam danas čula. Preporučujem svim ljudima da samo čitaju bilo koju knjigu jer čitanje je zabavno.*

Druženje osnovnoškolaca u Sisku Hrvatska odabrala svoje najbolje čitače

Drugo nacionalno natjecanje u čitanju naglas održano je u Sisku u organizaciji Narodne knjižnice i čitaonice "Vlado Gotovac" te Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva i pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture.

U natjecanju su sudjelovali predstavnici dviju kategorija iz 16 županija.

U kategoriji od 3. do 5. razreda prva tri mjesta osvojili su Dora Pretković iz Varaždinske, Inga Varga iz Bjelovarsko-bilogorske i Terezia Lukić iz Za-

grebačke županije. U kategoriji od 6. do 7. razreda najbolji su bili Mihaela Šimunić iz Karlovačke, Jakov Zucić iz Vukovarsko-srijemske županije i Klea Baričević iz Grada Zagreba. Nagradu publike osvojila je Ana Lena Špišić iz Karlovačke županije. * **M. Pi.**

JUTARNJI LIST, 23. 11. 2014

VEČERNJI LIST, subota, 15. studenoga 2014.
KOLJEVKA PROJEKTA Sisak domaćin nacionalnog natjecanja u čitanju naglas

Razvijaju ljubav prema usmenom izražavanju i knjizi

I MLADI I STARJI
Djeca iz 16 županija publici predstavila svoja najdraža književna djela

Jasmina Grgurić
jgmina.grguric@veernji.net

Čak iz Dubrovnika do Siska "poteznula" je desetogodišnja Lara Čustović kako bi na drugom nacionalnom natjecanju u čitanju naglas predstavila ulomak iz najdraže knjige "Što mi se to događa" Sanje Pilić.

Sanja Polak najpopularnija
- Vidjela sam puno sličnosti s glavnom junakinjom, jedinicom je poput mene. Obožavam čitati, a sudjelujem i u knjižničarskoj grupi - rekla je Lara koja se, među 16 natjecatelja mlade kategorije od trećeg do petog razreda, druga predstavila publici u Glazbenoj školi Frana Ljubeka. Čak pet sudionika izabralo je književnicu Sanju Polak i njezin Dnevnik Pauline?

- Djevojčica i ja imamo zajedničku prešu s roditeljima, posebno mamom koja nosi moje stvari - kaže Nika Podić. Projekt, u koji se uključilo 16 županija, završilo je u capraškom odjelu Narodne knjižnice i čitaonice Sisak 2014. godine, a od tih je na sljumu Interliber preustao u državnu manifestaciju.

- Kolegice su našle na članak o nizozemskom projek-

Na pozornici Glazbene škole u ulozu čitača našao se i pokoji dječak. NIKOLA ČUKIĆ/PIXSELL

Paulina i ja imamo mnogo toga zajedničkog, recimo mamu koja nosi moje stvari

NIKA PODIĆ
natjecateljica iz Siska

Izabrala sam knjigu Sanje Pilić. Obožavam čitati, a sudjelujem i u knjižničarskoj grupi

LARA ČUSTOVIĆ
natjecateljica iz Dubrovnika

tu čitanja naglas i željelo ga uvesti kod nas, šest godina provodio se iz puno zalaganja, da bi postao prepoznat od grada, županije i države. Na ovaj se način razvija ljubav prema knjizi, čitanju i usmenom izražavanju - kaže voditeljica projekta Nataša Bujas.

Najbolje u pet minuta
Tijekom dva dana djeca iz svih krajeva dobila su svojih pet minuta da predstavu najdraže im djelo. Stariji osmovalci natjecali su se u četiri, pojedince su Dora Pretković iz Varaždinske u mladoj kategoriji i Mihaela Šimunić iz Karlovačke županije u starijoj.

Slika 20. Članci o 2. nacionalnom natjecanju u čitanju naglas. Izvor: Jutarnji list, Večernji list (studeni 2014.).

Preduvjeti za održavanje 3. nacionalnog natjecanja u čitanju naglas u 2015. godini sastoje se u financiranju projekta na svim razinama, uključivanju partnera, podršci na lokalnim razinama, uključivanju što većeg broja sudionika iz svih županija, intenzivnijoj promidžbenoj kampanji (straničnici, film o natjecanju, plakati, medijski pokrovitelji, web stranica, Facebook

stranica, usmeno širenje informacija, objava članaka, izlaganja na skupovima) te kvalitetnoj organizaciji same manifestacije.

5. Statistike natjecanja

Na 1. nacionalnom natjecanju, od dvadeset i osam natjecatelja, 15-ero natjecatelja, što čini više od 50% odabralo je djela s popisa lektire. Na 2. nacionalnom natjecanju, od trideset i dvoje natjecatelja u dvije kategorije natjecanja čak 25 % njih odabralo je knjigu iz serijala knjiga o Paulini P. Sanje Polak, 75 % natjecatelja čitalo je knjige domaćih autora, a njih 46,8 % odlučilo se na djelo s popisa lektire.

Preporuka je da se u nastavku natjecanja smanji broj lektirnih naslova i proširi lista preporuka za čitanje u slobodno vrijeme u čemu ključnu ulogu mogu imati mentori (učitelji i knjižničari).

Tijekom osam godina provođenja gradskih natjecanja u Sisku, odabirani su najčešće naslovi suvremenih tema i zabavnog sadržaja, s dosta dijaloga koji su djeci i njihovim interesima bliski, poput Sanje Pilić, Sanje Polak, Mire Gavrana i sl.

Slika 21. Najčitanije knjige Natjecanja. Izvor: Vlastiti izvor.

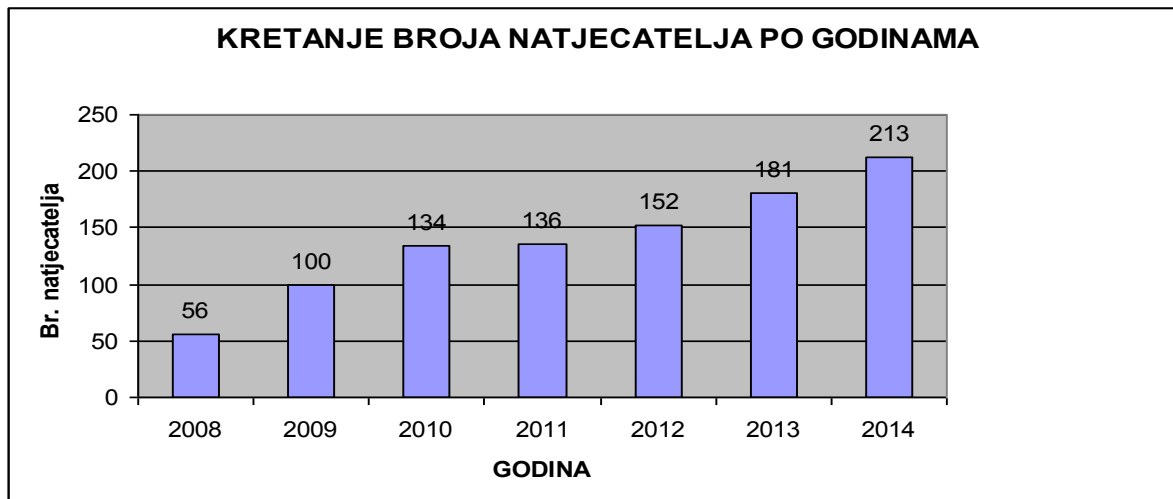
Zanimljivi tekstovi, vlastiti izbor teksta te pohvaljivanje i nagrađivanje najveća su motivacija djece za sudjelovanjem na ovom Natjecanju što se vidi kroz sve veći broj sudionika svake

godine. Pokazalo se da djeca najčešće posežu za literaturom koju su im preporučili njihovi vršnjaci čime je i postignut jedan od ciljeva ovog natjecanja.

Veliku ulogu u sve većem broju natjecatelja imaju naravno i mentori (učitelji i profesori) i njihova zainteresiranost za djetetov uspjeh.

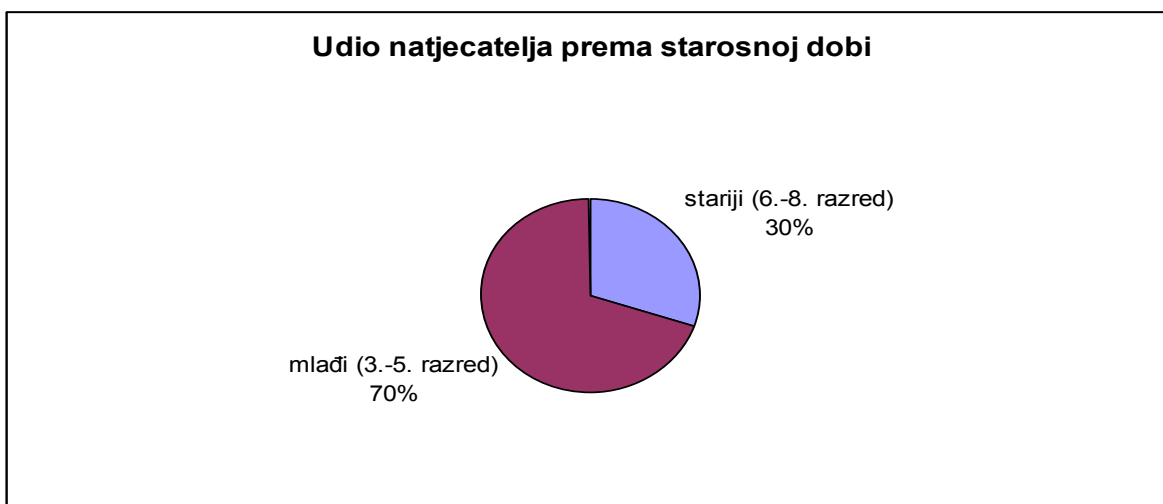
Od 2008. godine do danas na Natjecanju u Sisku sudjelovalo je ukupno 972 učenika 3. – 8. razreda od čega je oko 70% djece mlađe kategorije (3. – 5. razred), a oko 30% starije kategorije (6. – 8. razred). Broj sudionika znatno se povećao 2013. godine, otkad je Natjecanje dostiglo nacionalnu razinu.

Broj natjecatelja kroz godine:

Slika 22. Broj natjecatelja kroz godine održavanja Natjecanja.

Broj natjecatelja prema dobi (starija/mlađa kategorija):

Slika 23. Udio natjecatelja prema starosnoj dobi.

1. nacionalno natjecanje u čitanju naglas u brojkama

2. nacionalno natjecanje u čitanju u brojkama

16 županija

45 gradova i
općina

108 osnovnih
škola

256 natjecatelja
u starijoj
kategoriji

309 natjecatelja
u mlađoj
kategoriji

150 knjižničara

665 pročitanih i
preporučenih
knjiga

Zaključak

Natjecanjem u čitanju naglas koje se uspješno provodi niz godina ostvareni su osnovni ciljevi ovog projekta, a to su poticanje djece na čitanje, podučavanje vještine i strategije čitanja te jačanje motivacije za čitanjem.

Djeca su najčešće motivirana vlastitim uspjehom ili željom za uspjehom. Natjecanje shvaćaju kao zadatak koji moraju savladati svojom sposobnošću i time stječu samopouzdanje, pozitivnu sliku o sebi te pridaju vrijednosti čitanju. Motivira ih pohvala, nagrađeni trud, pozitivan primjer vršnjaka i individualni napredak.

Zaključak većine istraživanja pokazuje da djeca gube interes za čitanje zadane lektire koja im nije privlačna jer nije u skladu s njihovim osobnim zanimanjima i sprječava slobodan izbor. Stoga je vrlo važno buđenje motivacije za čitanjem i omogućavanje nastanka osjećaja da je čitanje zanimljiva i ugodna aktivnost, što se postiže programima i projektima poticanja čitanja u školama i knjižnicama. Glavni cilj je uspostavljanje pozitivne slike o sebi kao o samostalnom čitatelju i razvijanje znatiželje za pronalaženje smisla u sadržaju čitanja. Tako djeca stječu naviku čitanja, a time i redovit posjet knjižnicama. To je način kako privući nove članove knjižnice i vratiti one koji su izgubili interes za knjigu uz sve veći broj izazova koji im se svakodnevno nudi.

Literatura

1. Centner, S. Kako zavoljeti knjigu i čitanje. Đakovo: Tempo, 2007.
2. Čičko, H. Pristupiti čitanju lektire na drugačiji način // Kako razvijati kulturu čitanja: zbornik. Zagreb: KGZ, 1999.
3. Čitaj mi!: čitajte naglas djeci od rođenja. 2013. URL: <http://www.citajmi.info/naslovna/>. (16.12.2014.)
4. Čitamo mi, u obitelji svi. URL: <https://sites.google.com/a/knjiznicari.hr/citamo-mi-u-obitelji-svi/>. (18.12.2014.)
5. Čudina – Obradović, M. Psihologija čitanja: od motivacije do razumijevanja. Zagreb: Golden marketing, 2014.
6. Faletar, I. Manifestacija Hlapić 2013. // HKD novosti. URL: <http://hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/682>. (18.12.2014.)
7. Fontana, D. Čarobne svjetiljke: priče koje čitate svojem djetetu kako bi potaknuli mir, povjerenje i kreativnost. Zagreb: Planetopija, 2006.
8. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
9. Kovačić, I. Novinarska radionica u knjižnici. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.
10. Ladan, K. Predstavljanje mrežnog časopisa Male čarolije. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.
11. Nacionalni kviz za poticanje čitanja 2014. URL: <http://www.knjiznica.hr/kviz/>. (18.12.2014.)
12. Peteh, M.; Duš, M. Priče za najmlađe. Zagreb: Školska knjiga, 1984.

13. Ribičić, G. Činimo pravu stvar! // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.

14. Štivić, V. Radionica priča. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.

15. Tulum s(l)ova. 2011 // Hrvatska udruga školskih knjižničara. URL:
<http://www.husk.hr/tulum-slova-zajednicki-projekt-hrvatske-udruga-skolskih-knjiznicara-hrvatske-mreze-skolskih-knjiznicara-i-os-ivana-kukuljevica-sakcinskog-ivanec/>.(18.12.2014.)

16. Velagić, Z. O nacionalnoj strategiji poticanja kulture čitanja.2013. // HKD novosti.
URL:<http://hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/681>. (15.12.2014.)

17. Vrbančić,Ž. Svi naši kvizovi. // Tko čita, ne skita! : programi za poticanje čitanja djece osnovnoškolske dobi. Zagreb: HKD, 2008.